

ZELTA

Klasika

ATPAZĪSTAM TĒLUS

MODERNS IMIDŽS
PADARA MŪS ĪPAŠAS, JO
ATŠĶIRĪBĀ NO STILA
IMIDŽS VIENMĒR IR
VIENREIZĒJS UN
NEATKĀRTOJAMS.

Kas slēpjas aiz vārda «imidžs»? Kas to padara par kulta imidžu? Cik liela ietekme tam ir mūsdienās, un ko no tā varam paņemt sava tēla veidošanai? Par to visu stāsta imidža dizainers un modes analītiķis **Konstantīns Bogomolovs** jaunajā rakstu sērijā ikmēneša UNĀ.

**Konstantīns
Bogomolovs,**
imidža dizainers un
modes analītiķis

No kurienes rodas modīgi tēli, kur ir tā fabrika, kas tos ražo, un būtiskākais — kas ir to radītāji? Kuturjē, dizaineri, stilisti? Visticamāk, nē! Viņi rada tērus, bet modi — tie, kas šos tērus valkā. Jo moderns imidžs ietver ne tikai apģērbu, frizūru un meikapu, bet arī pašu cilvēku — viņa ārieni, gaitu, balsi, mārieres, sociālo statusu un dzīvesveidu.

SAGATAVOJA: Džina Briška

Odrija Hepberna.

TĒLU RADĪTĀJI

Līdz 19. gadsimtam vienīgie moderna imidža veidotāji bija karaļi un augstākā aristokrātija. Viņi bija tie, kas radīja modi. Nav brīnuma, ka vēsture nav saglabājusi tikpat kā nevienu tālaika šuvēja vai frizeru vārdu, jo viņu ieguldījums bija niecīgs salīdzinājumā ar to, kas šos tērus un frizūras valkāja. Pieteik pieminēt Luiju XIV., kura vārds uz visiem laikiem palicis kā sinonīms vārdam «baroks». Mūsdienās viņš būtu viens no slavenākajiem stilistiem vai imidžmeikeriem. Vai, piemēram, markize de Pompadūra, kuru var uzskatīt par rokoko modes ikonu, vai Francijas kārliene Marija Antuanete, kura 18. gadsimta beigās izraisīja atdarināšanas vilni visā Eiropā. Iemūžināti galma mākslinieku radītājs gleznās, tāpat kā šobrīd modeles fotogrāfijās glancētajos žurnālos, viņi demonstrēja sabiedrībai modernus tērus un pozas.

19. gadsimta sākumā šo stafeti pārnēma radošās personības — mākslinieki, rakstnieki, dzejnieki, komponisti, kā arī smalko aprindu skaistules, kas pulcējās bohēmiskos saietos. Modes pasaulei visos laikos liela nozīme ir bijusi sarīkojumiem, kur notiek tēru un manieru demonstrēšana. Ieklūšana tajā vienmēr bijusi diezgan ierobežota: ne vien nauda un izcelsts bija noteicos, bet gan piederība šai pasaulei apvienojumā ar stilīgu imidžu. Maldigs ir uzskats, ka *face control* ir mūsdieni izgudrojums.

NO EKRĀNA LĪDZ PODESTAM

20. gadsimtā mākslinieciski intelektuālā elite savas pozīcijas atdod kinematogrāfijai. Par moderna imidža radītājiem kļūst kinozaigznes.

Iepriekš cilvēkam no vidēji turīgām aprindām, lai sekotu modei, vajadzēja šķirstīt smalko aprindu hronikas žurnālus. Tērušķas greznās kleitās, kuras radīja tālaika modes dizaineri Čārlzs Frederiks Vorts un Pols Puarē, tajās pozēja princeses un operas primadonnas. Kopš tādu kinozaigžņu kā Džīna Hārlova un Grēta Garbo parādišanās uz ekrāna, par pāris feniniem nopērkot biletu uz seansu, skatītājs uzzināja, kā krāsoties, tērpies, kādu frizūru nēsāt, kādas manieres izvēlēties, tā teikt, ieguva informāciju par imidža dizainu. Līdz pat šai dienai kinozaigznam ir liela ietekme uz modi. Taču 50. gados arī viņām nācas pacinīties, kad parādījas televīzija un par kulta figūrām kļuva mūzikas zvaigznes, piemēram, Elviss Preslijs, «The Beatles», «The Rolling Stones». Šo procesu vairs nebija iespējams apturēt.

Savukārt 80. gadu sākumā, kad izveidojās pirmais diennakts mūzikas kanāls «MTV» un stilīgi videoklipi kļuva svarīgāki par vokālajām dotībām, šovbizness pārvētās par gigantisku moderna imidža fabriku.

Lai arī ne tik nozīmīga, bet sava ietekme bija arī topmodelēm. Manekenes profesija radās jau 19. gadsimta beigās, bet toreiz modeles uzdevums bija tikai demonstrēt tēru, viņas personība nevienu neinteresēja. Viss mainījās

1960. gada ar angļu modeles Twigijas parādīšanos, kuru tagad pieņemts uzskaitīt par pirmo supermodeli. Sākot ar viņu, manekenes ne vien demonstrēja tērus uz mēles un reklāmās, bet pašas kļuva par imidža paraugiem, kas ietekmēja modi vairāk nekā kleitas, ko viņas demonstrēja.

Grēta Garbo — sava laika moderna imidža paraugs.

1960. gadā Twigija bija pirmā supermodele, kuras imidžs ietekmēja tā laika modi.

KĀ MERILINA MONRO TO ZINĀJA?

Kādi priekšnosacījumi cilvēku padara par leģendu un modes ikonu? Pēc būtības tie ir divi: pasaules mēroga popularitāte (lai cilvēku atdarinātu, viņu vajag zināt) un stilīgums. Ne eleganča, kā uzskatīja agrāk, bet tieši stilīgums. No vienas pusēs, aktualitāte, bet no otras — izraušanās ārpus aktualitātes rāmjiem. Klasisks piemērs tam ir Merilina Monroe. Viņas imidžs bija unikāls. Viņa atspoguloja zemāpiju, kas tajā laikā valdīja sabiedrībā. Rodas jautājums — kā viņa to zināja? Kur smēlas informāciju moderna tēla radītāji?

Ja skatāmies uz imidža rašanos kā mākslu, kļūst skaids, ka šie cilvēki dara to, kas viņiem patīk. Un diez vai viņi spētu izskaidrot, kāpēc viņiem patīk izskaitīties tieši tā? Merilina Monroe nomira, tā arī neuzzinājusi, ko viņa paveikusi civilizācijas labā, tā vietā ciešot no kompleksiem par to, ka viņas aktierīspēle nav pietiekami augstā līmenī, un ik brīdi gaidot, ka viņu var atzīt par netalantīgu aktrisi. Taču mums vairs nav svarīgi, kāda viņa bija aktrise. Viņa kļuva par 20. gadsimta seksapīla etalonu. Pat šodien erotikas žurnālos var atrast Monroe imidža versiju.

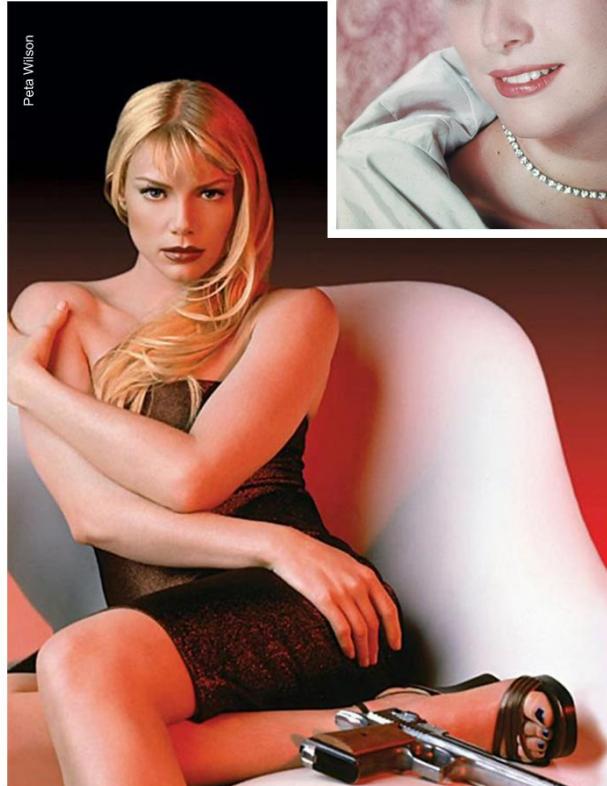

Merilina Monroe kļuva par 20. gadsimta seksapīla etalonu. Viņas tēls ir viens no visbiežāk atveidotajiem līdz pat šai dienai.

KULTA IMIDŽS

Modes vēsturē zināmi vairāki kulta imidži — *lady, femme fatale, platinum blonde, Lolita, miss secret agent, vamp, sex bomb, pin-up, housewife, diva*. tie visi radušies, balstoties uz reāliem cilvēkiem, vēsturiskiem prototipiem, kino varonjiem, literatūras un pat mītiskiem personāžiem. Piemēram, tēlam *femme fatale* (liktenīgā sieviete) savu artavu devušas Grēta Garbo, Marlēna Dītriha, Madonna, Nadja Auermane. Un ne tikai ar saviem kostīmiem, matu sakārtojumu un grimu, bet arī ar manierēm, pozu, balsi, sejas pantiem, filmu fragmentiem, klipiem.

Kā jebkurš cits modes produkts, arī kulta imidžs var radīt milzīgu atdarinātāju plūsmu, bet var arī kļūt vecmodigs. Tas var būt klasisks, avantgardisks, konservatīvs. Tas var būt komercisks, plaši ekspluatēts šovbiznesā, modes žurnālos un reklāmā, bet var būt arī ilgi aizmirsts un pēc daudziem, pat simtiem gadu atkal atdzimt. Piemēram, supermena imidžs Silvestra Stalones un Arnolda Švarcenegera izpildījumā patiesībā pirmo reizi parādījās jau Senās Grieķijas mitoloģijā antīkā tēla veidolā, sieviete-vamps — viduslaiku pasakās kā klasiskā ragana, viens no pirmajiem mūsdienu Nikitas variantiem — milēdija de Vintere Dimā romānā «Trīs musketieri».

TURPMĀK KATRĀ NUMURĀ UZZINI VAIRĀK PAR KĀDU NO KULTA TĒLIEM!